ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.6.2025 г.
COM(2025) 319 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Актуално състояние на изпълнението на Пакта за миграцията и убежището

{SWD(2025) 162 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Приемането на Пакта за миграцията и убежището („Пакта“) през юни 2024 г. бележи важен етап в развитието на общата европейска система за убежище (ОЕСУ). Посредством Пакта действащите правила се реформират и доразвиват въз основа на всеобхватен подход, чрез който се укрепват и интегрират политиките на ЕС в областта на миграцията, убежището, управлението на границите и интеграцията[1]. С Пакта се създава правна рамка, която балансира солидарността и отговорността между държавите членки в рамките на всеобхватен подход за ефективно и справедливо управление на миграцията. Законодателните актове във връзка с Пакта влязоха в сила на 11 юни 2024 г. и ще се прилагат от средата на 2026 г.

Изпълнението на Пакта е сложен процес, който включва множество участници. Работата по превръщане на големия и сложен набор от законодателни актове в оперативна реалност вече е на доста напреднал етап. Подготовката на системите на ЕС и националните системи до юни 2026 г. е съвместно начинание, което изисква държавите членки, Комисията и агенциите на ЕС да работят в тясно сътрудничество.

През юни 2024 г. Комисията прие Общия план за изпълнение на Пакта за миграцията и убежището[2], в който се определят основните задачи и ключови етапи за този преходен период. Оттогава насам Комисията направлява изпълнението на Пакта на равнището на ЕС и непрекъснато подкрепя държавите членки в техните национални усилия, заедно с агенциите на ЕС. Комисията предоставя 3 милиарда евро допълнително финансиране в подкрепа на усилията на държавите членки за изпълнение на Пакта и за приемане на разселени лица от Украйна. Понастоящем Комисията работи с държавите членки за приключване на необходимите процедури до края на годината с оглед на финансирането на целите, очертани в техните национални планове за изпълнение.

Към средата на преходния период вече е постигнат значителен напредък както на национално равнище, така и на равнището на ЕС. Необходими са обаче допълнителни усилия, за да се гарантира пълното и навременно прилагане на новите правила. Някои от тези предизвикателства са свързани с настоящите недостатъци. Други предизвикателства са свързани с подготовката на условията за прилагането на новите правила, въведени с Пакта, по-специално привеждането в действие на модернизираната система Евродак, извършването на скрининг и задължителната процедура на границата, както и новите гаранции за основните права. Оставащите предизвикателства ще трябва да бъдат преодолени своевременно с оглед на изпълнението на Пакта в пълна степен.

Комисията призовава държавите членки да продължат усилията си и да ги увеличат, когато това е необходимо, за да се гарантира успешното изпълнение на Пакта. Въпреки че е постигнат напредък на техническо равнище, трайната политическа ангажираност и отговорност на национално равнище продължават да бъдат от съществено значение за ефективното справяне с установените предизвикателства. Необходимо е да се постигне възможно най-голям напредък в изпълнението на Пакта преди началото на годишния цикъл на управление на миграцията. По-специално е от ключово значение да няма съществени недостатъци при прилагането на действащите правила, тъй като това може да окаже въздействие върху цялостната оценка на натиска и достъпа до солидарния

[1] Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Общ план за изпълнение на Пакта за миграцията и убежището (COM(2024) 251 final) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52024DC0251).

резерв. Заедно с агенциите на ЕС Комисията ще продължи да работи с държавите членки и да ги подкрепя, включително чрез финансиране, като поставя засилен акцент върху действията за преодоляване на установените предизвикателства.

За да се адаптира и отговори на динамичния характер на миграцията, Пактът трябва да бъде придружен и от допълнителни усилия в области, които не са обхванати от новата законодателна рамка. Засилването на глобалното сътрудничество в областта на миграцията е от особено значение за успешното и устойчиво изпълнение на Пакта. ЕС инвестира във всеобхватни партньорства с трети държави, които допринесоха за намаляване на броя на незаконно пристигащите в ЕС. По данни на Frontex броят на регистрираните незаконно пристигащи на външната граница на ЕС през 2024 г. е бил 240 000 души, което представлява намаление с 37 % в сравнение с 2023 г.[3]. Съюзът трябва да продължи да изгражда и разширява тези партньорства с трети държави по взаимноизгоден начин, за да се намали броят на незаконно пристигащите, да се разшири дейността на Световния алианс за борба с контрабандата на мигранти, да се засили сътрудничеството в областта на връщането и обратното приемане, да се насърчи мобилността на таланти чрез партньорства в подкрепа на талантите и да се предостави закрила на бежанците, разселени в държави извън ЕС, включително чрез презаселване и хуманитарен прием. Подходът „Екип Европа“[4] се доказа като успешен метод при преговорите със съответните трети държави за създаване на нови или за преразглеждане на съществуващи партньорства.

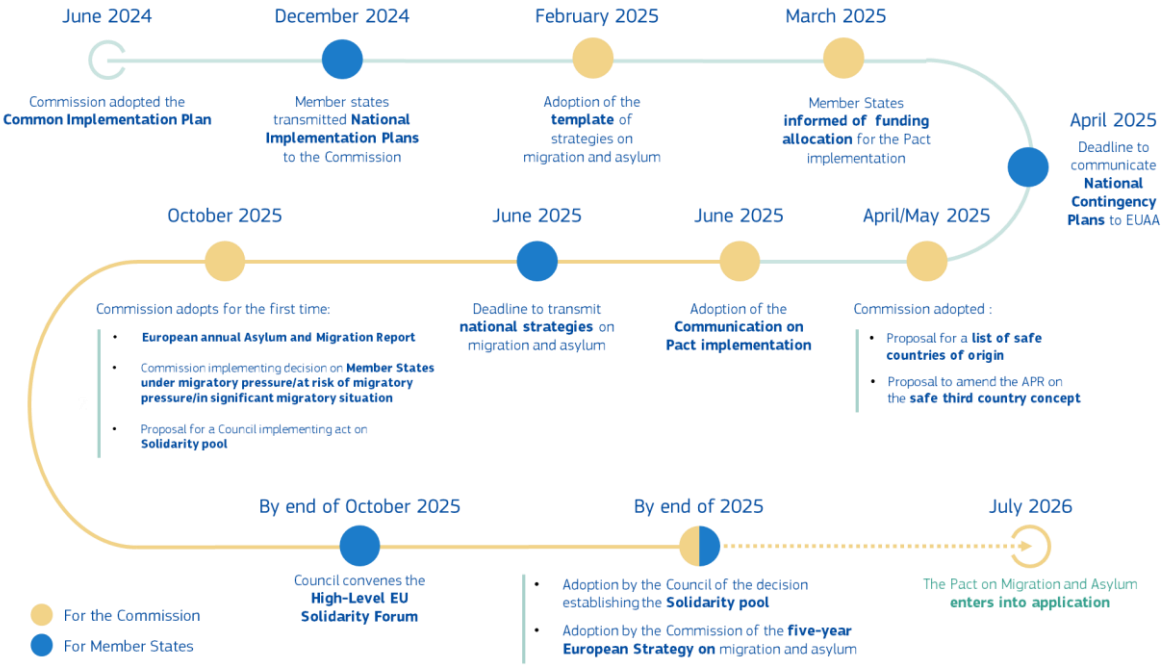
С настоящото съобщение Комисията информира Европейския парламент и Съвета за изпълнението на Пакта в съответствие с член 84 от Регламента относно управлението на убежището и миграцията[5]. Въз основа на ключовите действия от Общия план за изпълнение от юни 2024 г. и в очакване на стартирането на първия годишен цикъл на управление на миграцията през октомври 2025 г., в настоящото съобщение се представя актуалното състояние на напредъка, постигнат на равнището на ЕС и на национално равнище по изпълнението на Пакта, и се прави преглед на състоянието на изпълнението за всеки от десетте градивни елемента. Като следваща стъпка годишният доклад относно миграцията и убежището от октомври 2025 г. ще включва информация за актуалното състояние на изпълнението на Пакта. След това, до края на годината, Комисията ще представи дългосрочна Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията в подкрепа на интегриран и координиран подход към изпълнението на Пакта както на равнището на ЕС, така и на национално равнище.

Фигура 1: Хронология на преходния период

[3] Frontex — Наблюдение и анализ на риска: https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/.

[4] Инициативи на „Екип Европа“: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/team-europe-initiatives_bg

[5] Регламент (ЕС) 2024/1351 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно управлението на убежището и миграцията, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1147 и (ЕС) 2021/1060 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 604/2013 (COM (2020) 758 final) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32024R1351).

2. ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ НА РАВНИЩЕТО НА ЕС

В съответствие с Общия план за изпълнение и в координация с държавите членки Комисията и агенциите на ЕС работят върху това да гарантират изпълнението на ключовите етапи в областта на правните мерки, както и непрекъснатото координиране, актуализиране, когато е уместно, и превръщане в оперативна практика на оперативното планиране за изпълнението. Успоредно с това пряката двустранна помощ за държавите членки доведе до индивидуализирана подкрепа от страна на Комисията и агенциите на ЕС за всички държави членки.

На равнището на ЕС Комисията също така продължава да работи за завършване и допълване на законодателната рамка на Пакта. През март 2025 г. Комисията представи ново законодателно предложение за регламент за създаване на обща европейска система за връщане[6]. По целесъобразност Комисията също така представи на ранен етап и предложи да бъде ускорено изпълнението на някои от новите разпоредби на Пакта. Тя предложи списък на Европейския съюз на сигурните държави на произход[7], както и преразглеждане на правилата за прилагането на института на „сигурна трета държава“[8], изпълнявайки изискването съгласно Пакта да се направи преглед на прилагането на института до юни 2025 г. И накрая, Комисията предложи да се предвидят два ключови елемента от Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище с цел да се помогне на държавите членки да обработват молбите за предоставяне на убежище по-бързо и по-ефективно за кандидатите, чиито молби има вероятност да са неоснователни. Това включва разпоредбите на Пакта във връзка с кандидатите, идващи от трети държави с нисък процент на приемане на молби за предоставяне на убежище, и възможността за определяне на сигурни държави на произход и сигурни трети държави, за които важат определени изключения.

---

6 Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща система за връщане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно на територията на Съюза, и за отмяна на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2001/40/ЕО на Съвета и Решение 2004/191/ЕО на Съвета (COM(2025) 101 final) (EUR-Lex - 52025PC0101 - BG - EUR-Lex).

7 Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 относно установяването на списък на сигурните държави на произход на равнището на Съюза (COM(2025) 186 final) (EUR-Lex - 52025PC0186 - BG - EUR-Lex).

8 Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1348 по отношение на прилагането на института на „сигурна трета държава“ (COM(2025) 259 final) (EUR-Lex - 52025PC0259 - BG - EUR-Lex).

2.1 Ръководство, насоки и диалог

Задачите и ключовите етапи, посочени в Общия план за изпълнение, които трябва да бъдат реализирани на равнището на ЕС до юни 2025 г., са изпълнени. Комисията създаде Платформа за изпълнение на Пакта с оглед на предоставянето на насоки; тя проведе първото си заседание през януари 2025 г., за да обсъди планирането на национално равнище и стратегическото програмиране на специалната финансова подкрепа от ЕС. Стратегическият комитет за имиграция, граници и убежище (SCIFA) също предоставя насоки чрез редовни обсъждания на изпълнението на Пакта.

Обменът на мнения с Европейския парламент се провежда периодично в рамките на работната група „Убежище — Изпълнение на Пакта/общата европейска система за убежище“ на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи.

Техническата работа се осъществява с бързи темпове с помощта на заседанията на комитетите за контакт и на експертните групи, за да се осигури общо тълкуване и изясняване на правните разпоредби. Това доведе до навременната подготовка на необходимите актове за изпълнение[9] и споделянето на добри практики по всички компоненти на Пакта. Мрежите на агенциите също спомогнаха да се набележат общите оперативни предизвикателства и решения, включително чрез разработването на образци и документи с насоки. За да се избегне дублирането и да се насърчи опростяването, както и за да се гарантират полезни взаимодействия, Комисията организира и различни съвместни сесии на комитетите и експертните групи, обхващащи различни елементи на Пакта, успоредно със заседанията на мрежата на агенциите.

Пряката двустранна подкрепа от Комисията за държавите членки продължава да е в центъра на вниманието при съвместната работа по всички елементи на Общия план за изпълнение. Чрез този подход се предоставя подходяща за целта подкрепа, адаптирана към националните обстоятелства и различните институционални договорености на всяка държава членка. Комисията създаде специални екипи по държави и звена за връзка на равнище висши служители, които да взаимодействат с всяка държава членка.

Екипите по държави на службите на Комисията работиха на двустранна основа с органите на държавите членки и предоставиха основен анализ на системите на държавите членки и свързаните предизвикателства, който беше използван в националните планове за изпълнение (НПИ). Понастоящем работата е съсредоточена върху изпълнението и привеждането в действие на НПИ. Държавите членки работят с подкрепата на Комисията, за да гарантират, че за целите по всеки от плановете е разпределено достатъчно финансиране от фондовете на ЕС и националните бюджети.

Освен това чрез специална покана за представяне на предложения през 2024 г. девет държави членки използваха подкрепата, предоставяна чрез Инструмента за техническа подкрепа (ИТП), за изготвянето на своите НПИ[9]. Понастоящем Комисията предоставя подкрепа на десет държави членки чрез ИТП за изпълнението на Пакта. Освен това държавите членки се възползват от партньорското обучение и обмена на добри практики, установени в контекста на ИТП. За да насърчи прилагането на подход с участието на множество заинтересовани страни, Комисията проведе специални информационни и консултативни срещи със заинтересованите страни, като например социални и икономически партньори, международни организации и организации на гражданското общество, по-специално организации, ръководени от мигранти[10].

---

[9] Различните актове за изпълнение на законодателните актове на Пакта са изброени в приложението към Общия план за изпълнение: EUR-Lex — 52024DC0251 — BG — EUR-Lex.

[10] Европейската комисия и НПО обсъждат изпълнението на Пакта за миграцията: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-and-ngos-discuss-implementation-migration-pact-2024-05-27_en?prefLang=bg.

2.2 Работата на агенциите на ЕС

Работата на агенциите на ЕС за изпълнение на Пакта, по-специално на Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA), Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) и eu-LISA, бележи напредък.

EUAA улеснява прехода на държавите членки към новата правна рамка, произтичаща от Пакта, като оказа съдействие на Комисията при разработването на Общия план за изпълнение. В рамките на мрежите си от национални експерти EUAA актуализира своите документи и насоки и разработи нови в случаите, при които това се изискваше от Пакта или беше необходимо. EUAA понастоящем актуализира модулите за обучение на европейския учебен план в областта на убежището и преразглежда съответните оперативни стандарти и показатели (допълнителни подробности са предоставени в раздел 3 по всеки от градивните елементи).

Освен това през 2025 г. ще се проведат две пилотни дейности за мониторинг (в Естония и Нидерландия), за да се подготви пълното разгръщане на многогодишната програма на EUAA за мониторинг от 2026 г. нататък. По програмата всички държави членки ще бъдат подложени на мониторинг по отношение на тяхното техническо и оперативно изпълнение на Пакта в рамките на петгодишен цикъл. Резултатите от мониторинга ще подпомогнат и оценката на Комисията за това дали националните системи за убежище и за приемане са добре подготвени.

Frontex продължава да предоставя подкрепа в областите, които попадат в обхвата на нейния мандат, като осигурява практически насоки и инструменти, както и оперативна подкрепа при поискване, по-специално във връзка с планирането и прилагането на нови процеси на границата. Различните елементи, свързани с изпълнението на Пакта, се обсъждат в работните групи и мрежите на Frontex, както и в рамките на специални *ad hoc* срещи с държавите членки. Освен това Frontex предоставя подкрепа на държавите членки на всички етапи от процеса на връщане в тясно сътрудничество с координатора на ЕС по въпросите на връщането. Frontex също така си сътрудничи с държавите членки относно разработването на оценки на риска и изпълнява роля в контрола на качеството на границите. Извършваната от Frontex годишна оценка на уязвимостта, в която се оценяват капацитетът и готовността на всяка държава — членка на ЕС, и на асоциираните към Шенген държави да реагират на предизвикателствата по външните си граници, ще улесни прехода към новата правна рамка.

eu-LISA играе решаваща роля за изпълнението на Пакта, по-специално за по-нататъшното подобряване на ефективното управление на външните граници на Съюза, установяването на единни правила, гарантиращи контрол, и правилната регистрация на незаконните мигранти и лицата, търсещи убежище, които влизат в ЕС. Доброто функциониране на новите правила на Пакта зависи от ефективното използване и функциониране на новата система Евродак до 12 юни 2026 г. eu-LISA оказва непрекъснато съдействие на държавите членки в тази трудна задача (допълнителни подробности са представени в раздел 3.1).

За да се осигурят полезни взаимодействия между работата на Комисията и на агенциите на ЕС, Комисията следва да развие хоризонталните правни насоки, а агенциите следва да се съсредоточат предимно върху разработването на целенасочени оперативни насоки и подкрепа. Комисията и агенциите ще продължат да работят заедно за постигане на висока ефективност и намаляване на тежестта върху държавите членки в съответствие с общата цел на Комисията за опростяване.

2.3 Финансова подкрепа

ЕС предоставя допълнителни 3 милиарда евро на държавите членки в подкрепа на изпълнението на Пакта и приемането на разселени лица от Украйна. Това представлява допълнително увеличение с 1 милиард евро спрямо сумите, обявени в Общия план за изпълнение. Освен това отговарящите на условията държави членки могат също така да използват над 1,6 милиарда евро, които са налични в контекста на междинния преглед на фондовете в областта на вътрешните работи[11].

Държавите членки следва да използват тези допълнителни средства стратегически, за да постигнат възможно най-голям напредък в усилията си за изпълнение, като същевременно отдават приоритет на преодоляването на най-важните предизвикателства, посочени в техния национален план за изпълнение, в диалог с Комисията. Комисията оказа съдействие на държавите членки при определянето на техните приоритети и програмирането на това допълнително финансиране следва да съответства на националните планове за изпълнение на държавите членки. Въпреки че допълнителните суми са значителни, мащабът на реформите на Пакта ще изисква от държавите членки да определят други подходящи източници на финансиране на национално равнище и на равнището на ЕС (напр. политиката на сближаване), за да бъдат удовлетворени всички техни нужди. От решаващо значение е да се гарантира, че необходимите изменения на програмите на държавите членки ще бъдат финализирани най-късно до края на годината и че процедурите за възлагане на обществени поръчки ще бъдат стартирани и приключени навреме. Повечето държави членки са на път да постигнат тази цел (макар и в някои държави членки да са необходими допълнителни усилия[12] и набелязват други подходящи източници на финансиране на национално равнище, както и други фондове на равнището на ЕС, например тези по линия на политиката на сближаване, като същевременно се стремят към повече полезни взаимодействия и взаимно допълване.

3. НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРИВЕЖДАНЕ В ДЕЙСТВИЕ НА ГРАДИВНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

3.1 Общ преглед на националните планове за изпълнение и координация

В Общия план за изпълнение е определена общата цел за въвеждането на добре подготвени системи до края на преходния период. За да се гарантира, че системите са добре подготвени, държавите членки трябва да прилагат новите правила на Пакта и да се справят със съществуващите предизвикателства по отношение на своите национални закони, практики и оперативен капацитет.

От всички държави членки се изискваше да изготвят национални планове за изпълнение (НПИ) с ясни действия и срокове, включително относно нуждите от обществени поръчки, обучение и набиране на персонал. До момента 26 държави членки поддържаха редовен контакт с Комисията по изпълнението на Пакта; а своите национални планове за изпълнение[13] представиха 25 държави членки. Четирите асоциирани към Шенген държави също представиха своите НПИ, обхващащи елементите от Пакта, в които участват.

---

[11] Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и Фонд за интегрирано управление на границите (ИУГВП).

[12] Към 6 юни са налице тревожни закъснения, макар и по различни причини, в: Белгия, Гърция, Латвия, Малта, Полша, Испания.

[13] Унгария съобщи на Комисията, че не възнамерява да изготви НПИ. Полша представи позицията си относно изпълнението на Пакта. Ирландия също представи НПИ, тъй като съобщи, че ще участва в Пакта на ЕС за миграцията и убежището.

Всички НПИ се основават на образеца, предоставен от Комисията, и следователно отразяват структурата на градивните елементи от Общия план за изпълнение. Около една трета от плановете бяха публикувани и като официални документи[14].

Комисията оказа съдействие на държавите членки при оценката на техните настоящи системи, за да помогне за установяването на базови стойности за планиране, и предостави някои препоръки, които са отразени в голяма част от НПИ. Като цяло степента на детайлност на НПИ варира за отделните държави членки, а в рамките на НПИ на дадена държава членка — за областите на политиката или градивните елементи. В зависимост от случая това може да отразява факта, че или оценките и прегледите все още не са били завършени към момента на подаване, или че е била необходима по-малко работа по отношение на някои области или градивни елементи. Повечето държави членки все още не са определили конкретни ключови етапи и цели за проследяването и наблюдението на изпълнението, които биха били от полза за откриването и отстраняването на забавяния от критично значение.

Изпълнението на Пакта не е еднократен, а е динамичен процес. След първоначалното представяне на НПИ някои държави членки актуализираха и преразгледаха елементи от своите НПИ[15], отразявайки значителната работа, която се извършва в момента. Законодателните елементи са разгледани във всички НПИ, макар и с различна степен на детайлност. Работата по необходимите законодателни промени е започнала във всички държави членки. Най-малко три държави членки вече са приключили с изготвянето на съответното национално законодателство и се подготвят за приемането му[16]. Доста други държави членки очакват да приключат процеса още тази година. В някои други държави членки обаче този процес трябва да се ускори.

Държавите членки са създали механизми за планиране и координация, за да постигат резултати на оперативно равнище, и сега следва да ги използват за ефективното изпълнение на Пакта. Изготвянето на НПИ помогна да бъдат установени проблеми с координацията на национално равнище. Въпреки че много държави членки укрепват интегрираното изготвяне на политики чрез междуведомствени договорености, други се нуждаят от по-силна координация между областите на политиката и равнищата на управление. Въпреки че министерствата на миграцията или вътрешните работи ще изпълняват ръководната роля, участието на други министерства, съдебната система и местните органи е от съществено значение. Комисията приветства и продължава да призовава за добра координация с всички заинтересовани страни и за участие на местните и регионалните органи, както и на гражданското общество, за да се постигне високо равнище на ефективност при изпълнението на Пакта. За тази цел въз основа на рационализираната система, въведена с Пакта (напр. процедури за прехвърляне, по-тесни връзки между убежището и връщането, по-добро използване на базите данни), Комисията ще продължи да проучва начини за допълнително рационализиране на свързаната с това дейност и за намаляване на общата административна тежест в съответствие с целите на Комисията за опростяване. Предстоящата дългосрочна Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията ще представлява възможност да се обърне допълнително внимание на въпроса за интегрираното и рационализирано изготвяне на политики.

Комисията продължава да поддържа тесен диалог с всички държави членки, като им оказва съдействие по отношение на планирането и оперативните аспекти. Комисията поддържа

---

[14] Австрия; България; Чехия; Германия; Литва; Люксембург; Нидерландия; Словакия; Словения; Швеция (при поискване).

[15] Например Гърция, Испания и Белгия.

[16] Чехия, Естония, Нидерландия.

тесни връзки и с държавите членки, които не са представили НПИ, и настоятелно призовава всички държави членки да приключат този процес възможно най-скоро.

3.2 Градивен елемент 1 — Евродак

Бързото разработване и пускане в експлоатация на реформираната система Евродак е жизненоважна предпоставка за правилното изпълнение на всички останали компоненти на пакта. Реформата на Евродак е споделена отговорност между Комисията, eu-LISA и държавите членки, като до момента е постигнат значителен напредък. Подготовката на незаконодателните инструменти, необходими за нейното внедряване, напредва по план, както и разработването от eu-LISA на новата Евродак, като за основа се използват отчасти компонентите на рамката за оперативна съвместимост, които Евродак ще използва.

Като се имат предвид представляващите предизвикателство срокове за внедряването на Евродак, Комисията, eu-LISA и държавите членки набелязаха набор от мерки за ограничаване на забавянията. Те бяха въведени главно от eu-LISA, за да се подкрепят държавите членки. Една такава мярка е функциите на Евродак да бъдат осигурени на два етапа (юни и декември 2026 г.), като за юни 2026 г. се даде приоритет на функциите, определени като изключително важни. Друга мярка е разработването от eu-LISA на централизирано решение — уеб-базиран потребителски интерфейс (WUI). Централизираното решение следва да се използва от държавите членки, които поради различни причини, като например липса на ресурси, не са готови да постигнат пълно интегриране на система в системата до юни 2026 г.

Освен това eu-LISA избра гъвкав подход за внедряване на системата Евродак, което позволи на Агенцията да предостави поетапно различните необходими технически документи. Това означава, че имаше възможност ключовите документи да бъдат споделени на ранен етап с държавите членки, улеснявайки събирането и използването на споделения експертен опит, съществуващ във всички държави членки. По този начин първият документ за контрол на интерфейса (ICD) беше предоставен през октомври 2024 г., след което, през декември 2024 г., беше предоставен и пълният ICD съгласно изискванията на регламента. Същият гъвкав подход беше възприет и за изпитванията. Доброволното изпитване на основната свързаност между държавите членки и eu-LISA вече започна, като няколко държави членки вече успешно го завършиха.

На национално равнище при изграждането на своята система държавите членки могат да избират между това да използват централизираното решение, предоставено от eu-LISA, или да изградят национална система, в която Евродак е напълно интегрирана, или комбинация от двете (т.е. първо централизираното решение, а след това интегриране на система в системата). Благодарение на горепосочения гъвкав подход, възприет от eu-LISA, държавите членки успяха да започнат разработването на системата на национално равнище сравнително рано. Редовните срещи, организирани от eu-LISA (Форум за управление на проекта, консултативна група), дават възможност на държавите членки да докладват периодично за актуалното състояние на изпълнението на национално равнище и да сигнализират за всички предизвикателства, които биха могли да имат отражение върху целия проект на равнището на ЕС. До момента този обмен на информация показва, че въпреки добрия напредък някои държави членки са изправени пред предизвикателства. Те касаят вземането на решение кой национален орган трябва да отговаря за внедряването на системата или към кой орган трябва да е националното звено за достъп, трудности при процедурите за възлагане на обществени

поръчки, оскъдни ресурси (човешки или финансови) или непрекъснати искания за техническа документация[17].

От своя страна Комисията участва във всички срещи, организирани от eu-LISA, на които държавите членки докладват за актуалното състояние на изпълнението и се наблюдават и обсъждат последните промени и потенциалните предизвикателства. През март 2025 г. Комисията изпрати писмо до всички държави членки, в което подчерта постигнатия дотогава напредък и изтъкна отново значението на навременното внедряване на Евродак както на централно равнище, така и на равнището на държавите членки. Комисията също така организира двустранни срещи с онези държави членки, които са изправени пред специални предизвикателства. Продължава подготовката на актовете, необходими за функционирането на системата (относно съдържанието на междусистемните статистически данни и относно оперативната съвместимост).

Основни предизвикателства и следващи стъпки

eu-LISA следва да продължи да работи в тясно сътрудничество с държавите членки и Комисията. Понастоящем основните елементи на ICD следва да се считат за достатъчно стабилни, за да могат държавите членки да стартират процедури за възлагане на обществени поръчки, когато е необходимо. На този етап не следва да се включват други значителни промени; всички по-нататъшни промени в документа следва да включват единствено незначителни изменения, произтичащи от свързани с оперативната съвместимост ICD, печатни грешки или малки корекции след изпитванията. Стабилизирането на ICD сега обаче няма да попречи с течение на времето да бъдат внесени допълнителни подобрения в системата. Държавите членки, които биха предпочели пълно интегриране на система в системата, не следва да изключат напълно възможността да използват разработеното от eu-LISA централно решение като резервен вариант, ако има забавяне в процеса на интегриране.

През следващите месеци ще е важно редовното месечно докладване, за да се оцени цялостното състояние на изпълнението и да се даде възможност на Комисията и на eu-LISA да предоставят допълнителна подкрепа при необходимост. Държавите членки следва да използват пълноценно Форума за управление на проекта за Евродак и проактивно да уведомяват Комисията в случай на съществени затруднения.

От практическа гледна точка трябва да приключат възможно най-скоро процедурите за възлагане на обществени поръчки, трябва да бъдат въведени планове за обучение и процедури за набиране на персонал и трябва да бъдат извършени необходимите задължителни оперативни изпитвания. Важно е договореният график за изпълнение да бъде спазен, като цялото внимание бъде насочено към разработването, изпитванията и оперативната готовност на национално равнище.

3.3 Градивен елемент 2 — Нова система за управление на миграцията по външните граници на ЕС

Подготовката за въвеждането на новата задължителна процедура на границата е в процес на изпълнение. През август 2024 г. Комисията прие акта за изпълнение, с който се установяват адекватният капацитет за всяка държава членка и максималният брой

[17] По време на заседанието на консултативната група на 15—16 май следните държави членки докладваха, че са изложени на риск, или бяха счетени за изложени на риск поради липса на докладване: Дания, Финландия, Германия, Кипър, Гърция.

молби за международна закрила, над който държавите членки няма да бъдат задължени да прилагат процедурата на границата („годишен таван“)[18].

Комисията работи по документ с насоки относно скрининга, за да осигури непрекъснато развиващ се документ, в който се разглежда скринингът по външните граници и в рамките на територията, включително важни съображения и за държавите членки, засегнати от вторични движения.

За да се осигури съгласуваност на политиките, скринингът беше включен и в стратегическите насоки на цикъла на многогодишната стратегическа политика за европейско интегрирано управление на границите (EIBM)[19]. В сътрудничество с EUAA и Комисията Frontex е на път да разработи свой „инструментариум за скрининг“, който включва практически инструменти за извършване на свързаните със скрининга проверки. Планира се оперативното изпитване на тези инструменти да започне през септември 2025 г.

Комисията и EUAA публикуваха редица инструменти, които са от пряко значение за установяването на новата задължителна процедура на границата. Те включват хипотетични модели на адекватен капацитет, включително възможността за наличие на „многофункционални центрове“, в които скринингът е комбиниран с процедурите на границата за предоставяне на убежище и за връщане. Тези модели включват индикативни изисквания за персонала и приемането, що се отнася до скрининга и процедурите на границата, в подкрепа на националното планиране и определянето на целите, които трябва да бъдат постигнати. EUAA публикува подробен план за многофункционалните центрове, в който се предвижда на едно място да бъдат изпълнявани няколко стъпки от процеса (напр. скрининг, регистрация, процедури на границата), за да се помогне на държавите членки при проектирането на тези центрове. EUAA, в сътрудничество с Frontex, публикува и новите насоки относно алтернативите на задържането[10], които биха могли да се използват в контекста на процедурата на границата. Освен това Комисията разработва документ с насоки относно процедурите на границата за предоставяне на убежище и за връщане.

На национално равнище някои държави членки вече разполагат с необходимата инфраструктура за приемане и с човешките ресурси, за да обезпечат своя адекватен капацитет. Други имат конкретни планове как да направят това, включително чрез разпределяне на средства за необходимата инфраструктура и персонал[20], както и планове за изграждане, обновяване или промяна на предназначението на многофункционалните центрове. Дейността по моделиране на скрининга, извършена от Румъния през 2024 г., беше от полза за изпитване на операциите по скрининг и за обмен на опит с други държави членки.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

До април 2026 г. държавите членки трябва да съобщят местата, определени за извършване на процедурата на границата. До момента нито една държава членка не го е направила. Ако окончателните места не бъдат определени скоро и ако финансовото

[18] Решение за изпълнение (ЕС) 2024/2150 на Комисията от 5 август 2024 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1348 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на установяването на адекватния капацитет на държавите членки и на максималния брой молби, които дадена държава членка разглежда годишно в рамките на процедурата на границата (ОВ L, 2024/2150, 9.8.2024 г.) (http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2150/oj).

[19] През ноември 2024 г. Frontex актуализира приложението към Техническата и оперативна стратегия за европейско интегрирано управление на границите, за да включи скрининга.

[20] Държави членки, които или вече са изпълнили изискванията за адекватен капацитет, или напредват към изпълнението му навреме: Белгия, Финландия, Люксембург, Чехия, Франция, Малта, Нидерландия, Румъния.

планиране и свързаните процедури за възлагане на обществени поръчки не бъдат стартирани и приключени, има опасност държавите членки да се сблъскат със забавяния при изграждането на своите способности и капацитет за извършване на скрининг и на задължителната процедура на границата[21]. Текущото програмиране на допълнително финансиране от ЕС може да подпомогне държавите членки при изпълнението на тази важна задача. Комисията ще поддържа контакт с държавите членки с оглед на постигането на напредък по тези аспекти, по-специално тъй като в момента е невъзможно Комисията да извърши пълноценна оценка на напредъка, постигнат от държавите членки, и на възможните рискове, пред които те може да са изправени.

Прилагането на задължителната процедура на границата ще трябва да бъде придружено от независим механизъм за наблюдение на основните права (вж. раздел 3.10), като се осъществява ефективно сътрудничество със съдебната власт, за да се спазят крайните срокове и да се вземат предвид процедурните промени, въведени с Пакта. Държавите членки определиха сътрудничеството със съдебната власт като важен елемент от процеса на изпълнение. Това изисква да се вземат предвид допълнителните нужди на съдебната власт, да се гарантира нейната независимост и да се изпълнят изискванията, установени от правото на ЕС за съдилищата или трибуналите.

Държавите членки трябва да гарантират своевременното участие на различните заинтересовани страни и отпускането на достатъчно средства за всички елементи на адекватния капацитет. Що се отнася до постепенното въвеждане на скрининга, съществуват някои предизвикателства, свързани с определянето на достатъчна инфраструктура и човешки, материални и технически ресурси за справяне с пиковете на миграционните потоци, както и за осигуряване на ефективни механизми и правни инструменти за предотвратяване на укриването. Трябва също така да се положат усилия за осигуряване на достатъчно обучен персонал и медицински специалисти за извършването на скрининг, както и на техническа инфраструктура за бърза справка в съответните бази данни на ЕС и национални бази данни, както на съответните граници, така и в рамките на територията.

3.4 Градивен елемент 3 — Преосмисляне на приемането

Почти всички държави членки осъществяват административни и организационни реформи в отговор на промените, въведени с Пакта.

Този процес включва промени в техните системи за управление на делата и ИТ инфраструктурата[22], като също така се използва подкрепа по ИТП, както и инвестиции в инфраструктурата, било то по отношение на обновяване на структури или на създаване на нови. Почти половината от всички държави членки планират нови центрове за приемане от различен тип и за различни групи лица[23]. Освен това държавите членки преразглеждат оперативните работни процеси и установяват нови междуведомствени споразумения за сътрудничество с доставчиците на услуги и партньорите, например във връзка с процедурите за възлагане на обществени поръчки, здравните грижи,_помощта, която трябва да бъде предоставена на непридружените ненавършили пълнолетие лица, или пазара на труда.

---

[21] Държавите, за които има опасения за своевременното постигане на адекватен капацитет предвид продължителността на процедурите за възлагане на обществени поръчки, включват: Италия, Германия. По-сериозни опасения: Естония и Гърция.

[22] Австрия, Белгия, Естония, Финландия, Франция, Хърватия, Ирландия, Люксембург и Португалия.

[23] Многофункционални центрове: Чехия и Хърватия; Жилищно настаняване за непридружени ненавършили пълнолетие лица: Кипър и Италия; Жилищно настаняване за уязвими лица: Словакия; Центрове по Регламента „Дъблин“: Белгия; (Многофункционални) центрове на границата: Ирландия, Португалия и Словакия. Други са съсредоточени върху увеличаването на общия капацитет: Люксембург и Румъния, и върху центровете за задържане: Италия.

Държавите членки също така проучват начини за засилване на самостоятелността на и подкрепата за кандидатите, които доброволно се отказват от спонсорирани от държавата решения за настаняване[24]. Някои държави членки са съсредоточени върху мерките за ранна интеграция, включително езикови курсове в съответствие с новите изисквания на Директивата относно условията на приемане[25]. Други държави членки набелязаха действия за засилване на медицинската и психосоциалната подкрепа[26].

Освен това държавите членки са в процес на транспониране в националното си законодателство на Директивата относно условията на приемане и новите инструменти по нея за управление на приемането. Комисията и EUAA подпомагат дейностите по транспониране на държавите членки в рамките на експертната група на Комисията по Директивата относно условията на приемане и мрежата на EUAA от национални звена за контакт по въпросите на приемането. Освен това Комисията разработи обяснителен документ, който беше предоставен на държавите членки през декември 2024 г.[27]. Успоредно с това държавите членки разработват методи за наблюдение на присъствието на кандидатите и за осигуряване и прилагане на алтернативи на задържането[28].

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Навременното транспониране на Директивата относно условията на приемане продължава да изисква внимание във всички държави членки. Гарантирането на достатъчен капацитет и подходящи условия е ключов елемент за добрата подготвеност на държавите членки.

В редица държави членки продължават да съществуват предизвикателства[29], свързани с наличието на подходящ капацитет в националните системи за приемане. В някои случаи това вече е установено от съответните съдилища. От съществено значение е държавите членки да отговорят на реалните днешни потребности във връзка с приемането, както се изисква от настоящите достижения на правото на ЕС, и да поддържат достатъчен капацитет в своите системи за приемане, който осигурява подходящ стандарт на живот, като същевременно плановете им за действие при непредвидени ситуации бъдат добре разработени и актуални (повече информация относно непредвидените ситуации е дадена в раздел 3.9).

Тъй като с преработената Директива относно условията на приемане допълнително се хармонизират стандартите, които трябва да се предоставят на кандидатите, държавите членки следва да се въздържат от понижаване или отклоняване от тези стандарти или от намаляване на общия капацитет на своите системи за приемане. Освен това системите на държавите членки следва да позволяват ясно разграничение между „подходящ стандарт на живот“ и ограничени материални условия на приемане в някои случаи[30], свързани с нарушения от страна на кандидатите, както е предвидено в Директивата относно условията на приемане. В случай на ограничени материални условия на приемане държавите членки следва като минимум да продължат да задоволяват основните нужди, които трябва да бъдат определени в националните системи в съответствие и със съдебната практика на Съда на ЕС. Някои държави членки следва също така да извършат преглед на капацитета си за задържане и значително да подобрят общите условия в своите центрове за задържане.

---

24 Например Белгия и Естония.

25 Това включва Чехия, Кипър, Италия и Франция.

26 Например Чехия, Белгия, Словения, Литва и Латвия.

27 През следващите месеци EUAA ще публикува и свое практическо ръководство относно създаването и управлението на центрове за пристигащи/центрове за приемане.

28 Примери за това са Чехия, Португалия и Люксембург.

29 Това включва Белгия, Франция, Гърция, Нидерландия.

30 Например ако кандидатът се премести без разрешение в друга държава членка или не изпълни задълженията си за докладване, или въведе в заблуждение органите.

Освен това сближаването в посока към подходящи стандарти за приемане на кандидатите за международна закрила е от съществено значение за правилното функциониране на Пакта, включително за предотвратяване на вторични движения, за прехвърляния съгласно правилата относно отговорността и за вземането на решение дали дадена държава членка е добре подготвена.

Оставащите пропуски, свързани със събирането на необходимите данни във връзка с приемането, ще трябва да бъдат преодолени бързо. Освен това, особено във връзка с мерките за ранна интеграция, държавите членки следва да се съсредоточат върху навременното създаване и преглед на подходящи партньорства между множество заинтересовани страни.

3.5 Градивен елемент 4 — Справедливи, ефективни и съгласувани процедури за предоставяне на убежище

Държавите членки акцентират върху преразглеждането на националното си законодателство с оглед на неговото адаптиране към новата правна рамка. Някои държави членки са изправени пред множество изостанали дела за предоставяне на убежище поради структурни проблеми или ограничен персонал и инфраструктура, което води до продължителни периоди за обработване. Повечето засегнати държави членки предприеха стъпки за справяне със съществуващите изостанали дела и за намаляване на продължителността на процедурите, както и за избягване на необходимостта от прилагане на две паралелни системи твърде дълго след юни 2026 г. — една, регулирана от настоящите достижения на правото на ЕС и Директивата за процедурите за убежище, и друга, основана на Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище, във връзка с молбите, подавани от 12 юни 2026 г. нататък. Редица държави членки въведоха планове за засилване на капацитета си чрез увеличаване на броя на членовете на постоянния персонал[31] или чрез създаване на специални екипи за справяне с изостаналите дела[32]. Някои държави членки потърсиха целева допълнителна подкрепа за това чрез ИТП или EUAA[33]. Обсъжданията, провеждани в експертните комисии, служат за изясняване на правните разпоредби на новото законодателство и подпомагат прехода между двете системи.

Цифровизацията, особено използването на интегрирани системи за управление на делата и автоматизирани уведомления за ефикасно и сигурно предаване на информация, е важен елемент за онези държави членки, които преразглеждат и рационализират своите работни процеси и стандартни оперативни процедури, особено когато участват различни органи. България например използва подкрепата по линия на ИТП, за да постигне напредък в цифровизацията на процедурите за предоставяне на убежище.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Необходимо е да бъдат преодолени съществуващите предизвикателства по отношение на достъпа до процедурата за предоставяне на убежище, включително забавянията при регистрацията и насрочването на срещи за подаване на молби. При изграждането на своя капацитет държавите членки следва да гарантират, че необходимото набиране на персонал се извършва навреме и се осигурява подходящо обучение.

Като част от процеса на програмиране държавите членки следва активно да поддържат връзка със съдебната власт, за да проверяват и при необходимост да увеличават капацитета за обработване на жалби. Това е необходимо, за да се намали времето за

[31] Както е в България.
[32] Както е в Португалия.
[33] Белгия и Германия.

обработване на молбите за международна закрила и да се гарантира общата ефективност на системата, като се намалят съществуващите изостанали дела и се избягва появата на нови такива. Подобно на ситуацията с административните органи, от решаващо значение е да се гарантира навременно и подходящо обучение на съдиите, когато е необходимо.

Държавите членки трябва да осигурят бързо разследване на твърденията за отблъскване, за да се гарантира зачитането на основните права, включително правото на достъп до процедури за предоставяне на убежище и принципа на *забрана за връщане*. Както е посочено в съобщението на Комисията относно борбата с хибридните заплахи, произтичащи от използването на миграцията като оръжие[34], всички мерки, предприети за справяне с използването на миграцията като оръжие, засягащи границите с Беларус и Русия и ограничаващи основните права (напр. правото на убежище), трябва да бъдат временни, пропорционални и ограничени до строго необходимото и да гарантират зачитането на същността на тези права.

3.6 Градивен елемент 5 — По-ефикасни и справедливи процедури за връщане

Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки в контекста на разработването на националните планове за изпълнение, за да осигури по-тясно сближаване между органите в областта на убежището и на връщането. Към момента 19 държави членки вече издават едновременно отрицателни решения за предоставяне на убежище и решения за връщане, което ще бъде изискване съгласно Пакта с цел допълнително опростяване и рационализиране на административните процеси. В рамките на Мрежата на високо равнище по въпросите на връщането бяха организирани специални семинари за обмен на опит и набелязване на най-добрите практики[35]. Подобни семинари бяха организирани и относно подаваните в последния момент молби за предоставяне на убежище и относно начините за ускоряване на процеса на връщане, подобрявайки координацията и съкращавайки продължителността на периода между отхвърлянето на молбите за предоставяне на убежище и процедурите за връщане.

Междувременно няколко държави членки модернизират своите национални системи за управление на делата по връщането, за да се осигури възможност за по-ефикасно наблюдение на връщането, да се установи автоматизирана интеграция с информационните системи за управление на миграцията с по-общ характер и да се гарантира по-пълно и ефективно използване на Шенгенската информационна система.

Както е посочено в Доклада за състоянието на Шенген за 2025 г.[36], в тематичната оценка по Шенген относно ефективността на системата за връщане, извършена през 2024 г., се изтъкват както развитието на ситуацията на място, така и трайните вътрешни пречки, възпрепятстващи връщането. Някои държави членки установиха или засилиха интегрираното планиране за всички органи, участващи в процеса на връщане, което дава възможност за редовна координация и по-ефективно разпределение на ресурсите. Все още обаче е необходим по-добър анализ на риска и предварително планиране за връщането, което би спомогнало да се засилят готовността и разпределението на ресурсите, включително за определяне на необходимата подкрепа от Frontex. Две

---

[34] Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно борбата с хибридните заплахи, произтичащи от използването на миграцията като оръжие, и укрепването на сигурността по външните граници на ЕС (COM(2024) 570 final, (EUR-Lex - 52024DC0570 - BG - EUR-Lex).

[35] Нидерландия и Норвегия.

[36] Commission reports on the State of Schengen, celebrating 40 years (Комисията представи доклада за състоянието на Шенген, от чието създаване се навършват 40 години): https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-reports-state-schengen-celebrating-40-years-2025-04-23_en?prefLang=bg.

държави членки[37] извършиха отново оценка на съществуващия капацитет за връщане, включително на способността си да се справят с риска от укриване, и са в процес на увеличаване на този капацитет. В някои държави членки[38] бяха подсилени програмите за доброволно връщане, което може значително да повиши ефективността на връщането като цяло.

Frontex активно подкрепя държавите членки в усилията им за прилагане на ключовите нови елементи на Пакта по отношение на връщането. Това включва текуща техническа работа за картографиране на нуждите на държавите членки, за да може да се планира предоставяната от Агенцията подкрепа. Ръководената от Frontex програма на ЕС за реинтеграция играе все по-важна роля за насърчаване на по-голям брой доброволни връщания от ЕС и понастоящем се използва активно от почти всички държави членки.

Предложението на Комисията от 11 март 2025 г. за регламент за създаване на обща система за връщане на граждани на трети държави, които пребивават незаконно на територията на Съюза, представлява ключов акт за допълване на другите предложения по Пакта с оглед на въвеждането на по-бързи, по-прости и по-ефективни връщания при пълно зачитане на основните права.

Въз основа на съответния обмен на мнения с държавите членки, в края на 2024 г. Комисията публикува работен документ на службите на Комисията, в който се посочват начините за приоритизиране и рационализиране на връщането на граждани на трети държави, считани за заплаха за обществената сигурност[39].

В контекста на годишната оценка на сътрудничеството на съответните трети държави във връзка с обратното приемане съгласно член 25а от Визовия кодекс Комисията обръща специално внимание на значението на сътрудничеството във връзка с обратното приемане на съответните трети държави, чиито граждани има вероятност да бъдат обект на процедурата на границата.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Комисията счита за приоритет постигането на напредък в преговорите по посоченото по-горе предложение за регламент относно връщането и призовава Европейския парламент и Съвета да приключат преговорите възможно най-скоро и във всеки случай преди Пактът да започне да се прилага през юни 2026 г.

Държавите членки ще трябва да се справят със съществуващата вътрешна неефективност, като например ограничената координация между органите и прекалено сложните процедури, за да гарантират най-ефективно изпълнение на новите задължения съгласно Пакта, особено тези, свързани с процедурата на границата за връщане. Общата ефективност на системата за връщане зависи от наличието на подходящи ресурси, безпроблемни процеси за непрекъснати последващи действия във връзка с връщането на граждани на трети държави и третирането на връщането като планиран и предвидим процес[40].

Координаторът на ЕС по въпросите на връщането продължава да подкрепя държавите членки с оглед на преодоляването на тези предизвикателства. Координаторът по

37 Белгия и Франция.

38 Австрия, България, Нидерландия и Норвегия.

39 Работен документ на службите на Комисията относно връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави, които представляват заплаха за сигурността, 17.12.2024 г.: https://home-affairs.ec.europa.eu/document/1a5b1f9c-af3b-4dc7-a01f-55d64c43b926_en.

40 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, Доклад за състоянието на Шенген за 2025 г. (COM(2025) 185 final) EUR-Lex - 52025DC0185 - BG - EUR-Lex.

въпросите на връщането разработва наръчник относно ефективните работни процеси, за да даде насоки на субектите, които участват в процедурата на границата за връщане в държавите членки, и продължава да насърчава използването на сигнали за връщане в Шенгенската информационна система.

Целенасоченото действие в областта на връщането относно готовността и планирането за непредвидени ситуации във връзка с връщането, стартирано от координатора на ЕС по въпросите на връщането през март 2025 г., има за цел да популяризира добрите практики, които някои държави членки вече са въвели, и да спомогне за установяване на ключовите и общите елементи на планирането за непредвидени ситуации във връзка с връщането, за да се насърчи съгласуван общ подход в целия ЕС. Frontex ще играе важна роля в изпълнението на това целенасочено действие в областта на връщането.

Frontex ще сподели с държавите членки всеобхватно проучване на нуждите от евентуална подкрепа от Frontex в областта на връщането през 2026 г. Агенцията предприема последващи действия във връзка с встъпителната среща, проведена през ноември 2024 г., посредством специални двустранни срещи с всички заинтересовани държави членки с цел по-добро планиране и проучване на начините за удовлетворяване на индивидуалните нужди на държавите членки.

3.7 Градивен елемент 6 — Привеждане в действие на правилата за отговорността

Доброто функциониране на съществуващите правила от Дъблин и на новите правила относно справедливото споделяне на отговорността, предвидени в Регламента относно управлението на убежището и миграцията (РУУМ), е от основно значение за функционирането на Пакта като цяло.

През последните години процентът на прехвърлянията по Регламента „Дъблин“ в рамките на Съюза е много нисък, което значително възпрепятства ефективността на системата. Техническата работа на Комисията и на национално равнище е съсредоточена върху привеждането в действие на прехвърлянията.

Комисията е в процес на финализиране на акта за изпълнение, с който ще бъдат отменени действащите правила за изпълнение, с оглед на приемането му през юли 2025 г.[41]. От оперативна гледна точка това ще улесни сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки и по този начин ще ускори и улесни прехвърлянията. Освен това ще бъдат включени и стандартни формуляри за искания за поемане на отговорност и уведомления за обратно приемане, за прехвърляния, както и за процедурата за преместване и обмена на информация. Новите правила за прилагане са изготвени в тясно сътрудничество с държавите членки. След като бъдат приети, eu-LISA ще извърши технически адаптации за въвеждането на тези процедури в системата на всяка държава членка.

По време на диалог с държавите членки относно оценката на техните нужди във връзка с изпълнението на Пакта Комисията обърна специално внимание на необходимостта от подобряване на системата за отговорността и функционирането на националните звена „Дъблин“. Препоръките на Комисията към държавите членки бяха съсредоточени върху наличието на добре функциониращa система за отговорността и гарантирането на

[41] Регламент за изпълнение (ЕС) № 118/2014 на Комисията от 30 януари 2014 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1560/2003 за определяне условията за прилагане на Регламент (ЕО) № 343/2003 на Съвета за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна (ОВ L 39, 8.2.2014 г., стр. 1—43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/118/oj).

ефективно извършване на прехвърлянията между държавите членки. Повечето държави членки са въвели планове за увеличаване на персонала, преразглеждане на работните процеси и/или модернизиране на съществуващата инфраструктура за ефективно управление на делата.

През април 2025 г. EUAA публикува два образеца на формуляри за издирване на семейства, за да улесни определянето на компетентността: един за пълнолетни кандидати и друг за непридружени ненавършили пълнолетие лица[42]. И двата формуляра са придружени от практическо ръководство относно издирването на семейства както в държавите — членки на ЕС, и асоциираните към Шенген държави, така и в трети държави[43].

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Всички държави членки ще трябва да гарантират прилагането на новите правила, включително относно исканията за поемане на отговорност, уведомленията за обратно приемане и прехвърлянията. Увеличаването на общия брой извършени прехвърляния ще допринесе за ефективното функциониране на системата, като намали стимулите за неразрешено движение и гарантира поддържането на баланса между отговорност и солидарност съгласно Пакта. Тъй като са налице условия за осъществяването на прехвърляния към и от всички държави — членки на ЕС, и с оглед на приложимите правила, още сега следва да се извършват прехвърляния към всички държави членки. Това е от съществено значение за ефективния преход към новите правила относно отговорността и за правилното функциониране на годишния цикъл на управление на миграцията.

Освен това прилагането на новите правила относно отговорността е тясно свързано с ефективното прилагане на новия Регламент за Евродак. В допълнение към техническата готовност държавите членки трябва да гарантират, че техните национални органи имат достъп до цялата информация, която има отношение към определянето на компетентната държава членка, и могат да получат достъп до системата, за да актуализират данните със съответната информация, например за да посочат компетентната държава членка, в съответствие както с РУУМ, така и с Регламента за Евродак.

След като новите правила за прилагане бъдат приети, eu-LISA ще предприеме технически мерки, за да улесни и ускори комуникацията между държавите членки чрез DubliNet.

3.8 Градивен елемент 7 — Осъществяване на солидарността

Продължава подготвителната работа по привеждането в действие на годишния цикъл на управление на миграцията през октомври 2025 г. и по създаването на постоянния механизъм за солидарност и на Форума на техническо равнище на ЕС за солидарност до юни 2026 г. Що се отнася до приноса на държавите членки, механизмът за солидарност на Пакта им дава възможност да избират между премествания, финансов принос и подкрепа в натура.

---

[42] Член 22, параграф 1 от РУУМ.

[43] Практическо ръководство относно издирването на семейства — Част 1: https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices; Практическо ръководство относно издирването на семейства — Част 2: https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-ii-tracing-AMMR.

Работата до момента беше съсредоточена около „Пакта“ за платформа за солидарност, който обединява държавите членки, Комисията и EUAA. През април 2025 г. беше проведено заседание на „Пакта“ за платформа за солидарност с цел обсъждане на ключови аспекти на привеждането в действие на механизма за солидарност и постигане на напредък в подготовката за създаването на Форума на техническо равнище на ЕС за солидарност. Комисията представи на държавите членки проект на мандат и правилник за дейността за Форума на техническо равнище на ЕС за солидарност и обяви назначаването на координатора на ЕС в областта на солидарността[44]. Едно от заседанията на експертната група на Комисията по РУУМ беше посветено на обсъждането на механизма за солидарност и различните условия за обезпечаване на отделните налични мерки за солидарност[45]. Беше разработен механизъм за финансовия принос, който следва да бъде посочен в съответния акт за изпълнение на РУУМ.

Прилагането на механизма за солидарност изисква своевременен обмен на качествени данни от държавите членки. Поради това Комисията работи в тясно сътрудничество с агенциите на ЕС и държавите членки в рамките на Мрежата за подробния план за подготвеност и кризи в областта на миграцията, за да установи и отговори на нуждите и предизвикателствата, свързани със събирането и/или предаването на данни за целите на годишния цикъл на управление на миграцията. От април до ноември 2024 г. Комисията проведе пробно събиране на данни и осигуряване на консолидация и обмен на анализи за Европейския годишен доклад относно убежището и миграцията. Въз основа на това беше разработен ефективен процес за обмен на информация. Комисията също така сключи съответни работни договорености с EUAA и Frontex, като се подготвя и договореност с Европол. Наличието на обща база от факти и обменът на данни са от съществено значение за успешното изпълнение на Пакта.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Подготвителната работа за първия годишен доклад относно убежището и миграцията продължава. До 1 юни държавите членки и агенциите на ЕС представиха исканата информация на Комисията. Тясното сътрудничество с агенциите на ЕС доведе до значително опростяване и рационализиране на процесите на събиране на данни и информация. Комисията, Европейската служба за външна дейност, държавите членки и агенциите на ЕС ще обменят мнения по първия проект на доклада на специално заседание през юли на Мрежата за подробния план за подготвеност и кризи в областта на миграцията с оглед на неговото приемане до 15 октомври. Все още е от решаващо значение държавите членки да продължат да докладват изискваните данни и информация своевременно, точно и изчерпателно, като обхващат и връщането и приемането.

Анализът в годишния доклад ще бъде в основата на решението за изпълнение на Комисията за установяване на това кои държави членки са подложени на миграционен натиск, изложени на риск от миграционен натиск или изправени пред значима миграционна ситуация. Този анализ ще послужи и за изготвянето на предложението на Комисията за акт за изпълнение на Съвета за създаване на годишния солидарен резерв, необходим за справяне с миграционната ситуация. И двете предложения трябва да бъдат представени най-късно до 15 октомври 2025 г.

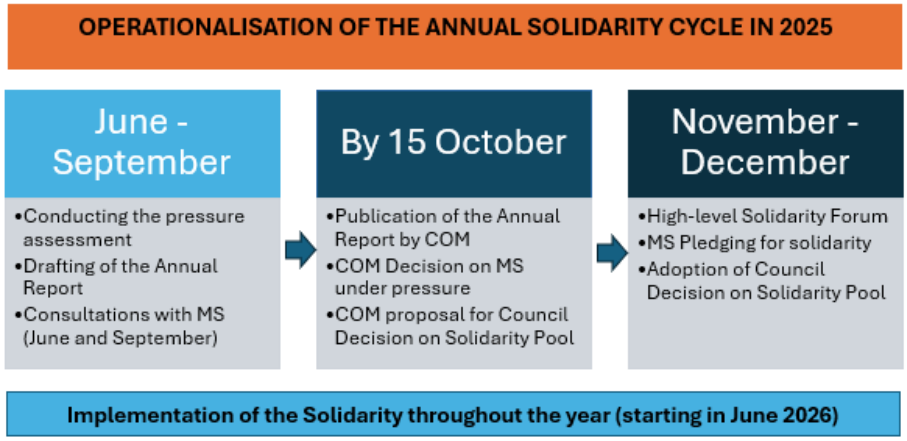
[44] Координаторът на ЕС в областта на солидарността, създаден с Регламента относно управлението на убежището и миграцията, ще координира прилагането на механизма за солидарност, по-специално чрез Форума на техническо равнище за солидарност.

[45] Член 46, параграф 2 от РУУМ.

Определянето от Комисията на това кои държави членки са подложени на миграционен натиск, изложени на риск от миграционен натиск или изправени пред значима миграционна ситуация ще включва оценка на това дали националните системи са добре подготвени. Тази оценка ще има пряко въздействие върху възможността тези държави членки да получат достъп до солидарния резерв и/или да поискат пълно или частично приспадане на своя ангажимент за солидарност.

В оценката на Комисията ще се обърне внимание и на евентуалното наличие на системни недостатъци по отношение на прилагането на правилата относно отговорността (от Дъблин) в държавите членки, които се възползват от мерки за солидарност, по-специално недостатъци, които биха могли да доведат до сериозни отрицателни последици за функционирането на системата от Дъблин. При установяването на такава ситуация от Комисията, от допринасящите държави членки не се изисква да изпълняват своите ангажименти за солидарност или да прилагат компенсация на отговорността.

Първото заседание на Форума на техническо равнище на ЕС за солидарност ще се проведе в началото на 2026 г. Мандатът и правилникът за дейността са в процес на финализиране. EUAA е в процес на разработване на практическо ръководство относно прилагането на механизма за солидарност във връзка с преместванията и компенсацията на отговорността.

3.9 Градивен елемент 8 — Подготвеност и планиране за непредвидени ситуации

Планирането за непредвидени ситуации е съществена част от Пакта, като гарантира, че системите за убежище и за приемане могат да продължат да функционират правилно и да се адаптират бързо към внезапни промени в миграционната ситуация.

За да подпомогне държавите членки при изготвянето на техните планове за действие при непредвидени ситуации, изисквани съгласно Директивата относно условията на приемане, през ноември 2024 г. EUAA разработи образеца, който държавите членки трябва да използват. Агенцията също така издаде наръчник с примери и добри практики и организира поредица от уебинари за обучение. През март 2025 г. Европейската мрежа за миграцията (EMM) организира семинар за изграждане на капацитет относно моделирането на сценарии и планирането за непредвидени ситуации за държавите членки. В по-общ план, за да засили техническия обмен на мнения по различни аспекти на планирането за непредвидени ситуации в областта на миграцията, Комисията

възобнови работата на специална подгрупа за планиране на действия при извънредни ситуации в рамките на Мрежата за подробния план за подготвеност и кризи в областта на миграцията.

Законоустановеният срок, в който националните планове за действие при непредвидени ситуации трябваше да бъдат представени на EUAA, беше 12 април 2025 г. Към днешна дата 22 държави членки са приели свои планове за действие при непредвидени ситуации и са съобщили за тях[46].

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Държавите членки, които все още не са направили това, следва спешно да уведомят EUAA за своите планове за действие при непредвидени ситуации.

Повечето планове, за които EUAA е уведомена, включват основните елементи на образеца, макар и с различна степен на пълнота. Държавите членки се приканват да гарантират, че за всички елементи на образеца (напр. убежище, приемане и непридружени ненавършили пълнолетие лица) са посочени конкретни мерки, подкрепени от ясно определени сценарии и показатели, както и мерки за подготвеност.

Освен това всички държави членки трябва да поддържат плановете годни за използване по предназначение, да ги актуализират и преразглеждат и да ги тестват, когато това е възможно. Важно е също така да се осигури съгласуваност с другите планове за действие при непредвидени ситуации, които имат отношение към миграцията (например тези за процедурите на границата или за връщането). Освен това следва да се предприемат практически мерки за подготвеност (например подготовка на логистиката и обществените поръчки, натрупване на запаси, обучение или буферен капацитет за приемане), за да се гарантира възможността за мобилизиране на капацитет по гъвкав и ефективен начин. В годишния доклад през октомври Комисията ще предостави информация относно степента на подготвеност в Съюза и в държавите членки, като ще използва за основа подадените данни от агенциите на ЕС, по-специално от Frontex и EUAA. От 2026 г. нататък планирането за непредвидени ситуации в областта на приемането и убежището ще се оценява като част от многогодишната програма на EUAA за мониторинг.

3.10 Градивен елемент 9 — Нови предпазни мерки за кандидатите за международна закрила и уязвимите лица и засилен мониторинг на основните права

С Пакта се постига важен баланс не само между солидарността и отговорността, но и между задълженията и правата на лицата, търсещи закрила в ЕС. С него се въвеждат нови елементи, свързани с независимия мониторинг на основните права по време на етапа на скрининга и процедурите на границата за предоставяне на убежище, засилени процесуални гаранции и мерки за защита, като например безплатни правни консултации и предоставяне на информация; в него също така се включват ясни и засилени разпоредби за лицата с уязвимости или специални потребности за приемане, по-специално децата, включително непридружените ненавършили пълнолетие лица. Въпреки че продължават да съществуват някои пропуски, националните планове за изпълнение на държавите членки като цяло отразяват общия баланс между правата и задълженията и включват тези нови елементи. Важно е това да продължи да бъде така през целия процес на изпълнение, в законодателството и по време на привеждането в действие и разпределението на ресурсите.

[46] 26 държави членки трябва да представят на EUAA национални планове за действие при непредвидени ситуации. Чехия, Полша и Нидерландия информираха EUAA за забавяния. Унгария не е предоставила никаква информация.

За да се подпомогне изпълнението от страна на държавите членки, на заседанията на експертния комитет бяха предоставени разяснения и насоки относно съответните правни разпоредби. През септември 2024 г. Комисията организира специална среща с държавите членки, която беше съсредоточена конкретно върху прилагането на разпоредбите и специфичните гаранции, свързани с децата, включително непридружените ненавършили пълнолетие лица, във всички нови законодателни инструменти.

Както се изисква от Регламента относно скрининга[47], през септември 2024 г. Агенцията на ЕС за основните права публикува насоки за държавите членки относно независимия механизъм за основните права[48]. Тези насоки са съсредоточени върху различните елементи на механизма за подпомагане на предотвратяването на нарушения на правата, защитата на жертвите и подпомагането на разследванията на твърдения за нарушения от страна на публичните органи.

EUAA изготвя съответните материали за предоставяне на информация, като практическото ръководство относно предоставянето на информация в процедурата за предоставяне на убежище ще бъде финализирано през 2026 г. Що се отнася до лицата с уязвимости, EUAA публикува съответни практически ръководства относно оценката на психичното здраве на кандидатите за международна закрила, кандидатите с различна сексуална ориентация, джендър идентичност, джендър експресия и полови характеристики[49]. Очаква се още тази година EUAA да публикува актуализация на практическото ръководство от 2019 г. относно висшия интерес на детето в процедурите за предоставяне на убежище, инструмента за оценка на висшите интереси на детето и пакет от съобразена с интересите на детето информация относно процедурите за предоставяне на убежище и специфичните гаранции, с които разполагат децата. EUAA работи и по преразглеждането на различни модули за обучение, свързани с уязвимите кандидати, например модула относно децата в процеса на предоставяне на убежище, модула относно жертвите на насилие, основано на пола, и модула относно приемането на уязвими лица. Работата по преразглеждането на насоките на EUAA относно уязвимостта в областта на предоставянето на убежище и приемането е в ход и се очаква да приключи преди средата на 2026 г. Още тази година EUAA ще публикува актуализация на практическото ръководство от 2018 г. относно оценката на възрастта.

В своите НПИ повечето държави членки предвиждат създаването на независим механизъм за мониторинг на основните права, като някои от тях вече са влезли в

---

47 Регламент (ЕС) 2024/1356 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за въвеждане на скрининг на граждани на трети държави на външните граници и за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240 и (ЕС) 2019/817 (ОВ L 2024/1356, 22.5.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj/bul).

48 Monitoring fundamental rights during screening and the asylum border procedure — A guide on national independent mechanisms (Мониторинг на основните права по време на етапа на скрининг и процедурата на границата за предоставяне на убежище — Ръководство относно националните независими механизми): https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2024-independent-border-monitoring-mechanisms_en.pdf

49 Practical guide on applicants with diverse sexual orientations, gender identities, gender expressions and sex characteristics — Cross-cutting elements (Практическо ръководство относно кандидатите с различна сексуална ориентация, джендър идентичност, джендър експресия и полови характеристики — междусекторни елементи): https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-SOGIESC-cross-cutting-elements; Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection Part I (Психично здраве и благосъстояние на кандидатите за международна закрила: част I): https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-11/Practical-guide-mental-health-well-being-applicants-part-i-senior-management.pdf; Mental Health and Well-being of Applicants for International Protection Part II (Психично здраве и благосъстояние на кандидатите за международна закрила: част II): https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-11/Practical-guide-mental-health-well-being-applicants-part-ii-first-line-officers.pdf

контакт със съществуващите национални органи и потенциални доставчици[50]. Освен това повечето държави членки или вече разполагат с безплатни правни консултации по време на административната фаза, или са ги включили в своите планове[51].

Държавите членки също така подготвят адаптации на оценката и специална подкрепа за лицата с уязвимости или специални процедурни нужди. Това може да включва преразглеждане на наръчниците за грижи за стандартните оперативни процедури или активно създаване на нови партньорства за свързаните задачи, както е предвидено например в Ирландия, както и увеличаване на персонала. Няколко държави членки предвиждат също така създаването на по-специализирани пространства за приемане за уязвимите лица, включително семействата[52].

Редица държави членки предприеха стъпки, за да се подготвят за прилагането на новия мултидисциплинарен процес за оценка на възрастта, и извършиха необходимите реформи на своята система за осигуряване на настойници/попечители или законни представители на непридружените ненавършили пълнолетие лица в съответствие с новите изисквания. В някои държави членки това означава преразглеждане на процедурите за определяне на представители на непридружените ненавършили пълнолетие лица, докато в други понастоящем се разработват или укрепват процедури и насоки за оценка на висшите интереси на детето и свързаните с това последващи действия.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

За този градивен елемент е налице едно общо предизвикателство, което е свързано с необходимостта от координация с различни партньори и субекти, независимо дали става въпрос за правна помощ, образование, социално подпомагане или здравеопазване, за да бъдат въведени необходимите оперативни договорености. Различни държави членки отбелязаха и предизвикателства, свързани с реформите по отношение на ненавършилите пълнолетие лица[53] и с изискванията за оценката на уязвимостта и последващата подкрепа. Други държави членки продължават да са изправени пред липса на подходящи места за приемане на лица със специални потребности, включително деца, и/или липса на места за приемане като цяло[54].

През следващите месеци държавите членки следва да работят, за да гарантират установяването и определянето на националните структури за мониторинг на основните права, осигуряването на тяхната независимост и установяването на съответните договорености за сътрудничество[55]. Държавите членки следва също така да осигурят подходящи ресурси за механизма за мониторинг на основните права и безплатните правни консултации, като гарантират необходимия капацитет чрез набиране на персонал и обучение, както и въвеждането на механизъм за контрол на качеството, ако тези услуги се възлагат на външни изпълнители. Освен това в съответствие с Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище държавите членки следва да осигурят достатъчен брой добре обучени представители за непридружените ненавършили пълнолетие лица. В

---

50 23 държави членки предоставят съответната информация в своите НПИ, въпреки че при някои от тях липсват подробности. Проблемните аспекти вече са отбелязани, включително за България, Италия и Малта. Австрия и Гърция не посочват такъв механизъм.

51 Някои държави членки вече са въвели безплатни правни консултации: Германия, Белгия, Хърватия, Франция, Португалия, въпреки че са необходими адаптации. 18 държави членки предвиждат такива в своите НПИ. Те все още не са въведени в Гърция, Унгария, Полша.

52 Те включват например Кипър, Латвия, Малта и Словения.

53 Например във връзка с процеса на назначаване на представители за непридружени ненавършили пълнолетие лица и осигуряване на достатъчно законни настойници/попечители: Естония, Франция, Латвия, Литва.

54 Например Белгия, Гърция, Латвия, Литва, Нидерландия и Кипър.

55 Вж. също: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2024-independent-border-monitoring-mechanisms_en.pdf.

много случаи това може да изисква те да се обърнат за съдействие към другите съответни национални органи и министерства. Държавите членки, в които плановете все още не са изготвени или потвърдени, трябва спешно да направят това, за да се избегнат допълнителни забавяния при привеждането в действие[56].

3.11 Градивен елемент 10 — Интеграция и законни пътища за получаване на закрила

Ефективните политики за интеграция и приобщаване са важни за наличието на добре управлявана политика в областта на миграцията и убежището, като спомагат за гарантирането на социално сближаване. По този начин мигрантите могат да се издържат и да допринасят за обществото и икономиката, както и за конкурентоспособността на ЕС.

В своите национални планове за изпълнение няколко държави членки разгледаха необходимостта да инвестират повече или да продължат усилията си в подкрепа на интеграцията на лицата, на които е предоставена международна закрила. Това включва разработване на мерки за ранна интеграция и по-ефективен процес за признаване на квалификациите и валидиране на уменията. Ефективният достъп до жилищно настаняване продължава да е сложна задача[57].

ЕС подкрепя държавите членки в усилията им за интеграция чрез финансиране, разработване на насоки и насърчаване на многостепенни партньорства с участието на мигранти, приемащи общности, социални и икономически партньори, гражданското общество и частния сектор[58].

През ноември 2020 г. Комисията прие План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.[59] като едно от първите действия при представянето на Пакта. Паралелно с настоящото съобщение Комисията представя работен документ на службите на Комисията, в който се прави преглед на изпълнението на плана за действие в средата на периода и се определят добрите практики, оставащите предизвикателства и областите, в които все още предстои да бъде извършена допълнителна работа. В рамките на прегледа също така се предоставят информация и инструменти относно интеграцията на лицата, нуждаещи се от закрила, с цел да се подпомогнат държавите членки при привеждането в действие и прилагането на Регламента относно определянето на лицата, на които е предоставена международна закрила[60], и на Директивата относно условията на приемане, включително мерки за ранна интеграция на кандидатите за международна закрила и на лицата, на които е предоставена международна закрила.

---

56 Например Австрия, Белгия, Дания, Гърция, Полша и Унгария.

57 Това беше основна тема за обсъждане и на последното от провежданите два пъти годишно заседания на мрежата на EUAA от национални звена за контакт по въпросите на приемането (май 2025 г.).

58 Примери за това са Европейската мрежа за интеграция, която обединява представители на националните публични органи, отговарящи за интеграцията на мигрантите във всички 27 държави членки, както и в Исландия и Норвегия; експертната група за възгледите на мигрантите; партньорството на Комитета на регионите за интеграция на мигрантите; партньорството за приобщаване по Програмата за градовете, което обединява партньори от различни равнища на управление.

59 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.“ (COM(2020) 758 final, EUR-Lex - 52020DC0758 - BG - EUR-Lex).

60 Регламент (ЕС) 2024/1347 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за определянето на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила за единен статут на бежанците, или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила и за съдържанието на предоставената закрила, за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета и за отмяна на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2024/1347, 22.5.2024 г., Регламент - ЕС - 2024/1347 - BG - EUR-Lex).

Що се отнася до законните пътища за получаване на закрила, работата по прилагането на Регламента за създаване на рамка на Съюза за презаселване и хуманитарен прием[61] бележи напредък. В съответствие с доброволния характер на инструмента държавите членки извършиха оценка на нуждите си от изменение на съществуващите програми и работни процеси, за да ги приведат в съответствие с новите аспекти, въведени с регламента. Комисията свика три заседания на Експертната група по презаселването с цел обмен на мнения по конкретни разпоредби на регламента и тяхното прилагане. На заседанията на Мрежата на EUAA за презаселване и хуманитарен прием беше обсъдена и оперативната подкрепа, от която държавите членки може да се нуждаят при изпълнението на своите програми съгласно новите правила. За да подготви първия план на Съюза за презаселване и хуманитарен прием, Комисията свика две заседания на Комитета на високо равнище по презаселването и хуманитарния прием, в рамките на които участниците обмениха мнения по приоритетите.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

Междинният преглед на Плана за действие относно интеграцията и приобщаването показва, че резултатите от интеграцията на мигрантите като цяло са се подобрили от 2021 г. насам. Същевременно продължават да съществуват предизвикателства и в четирите основни области на интервенция: образование, заетост, здравеопазване и жилищно настаняване[62]. Запазва се необходимостта от поддържане на целенасочени интервенции по отношение на лицата, на които е предоставена международна закрила, особено за жените, децата и лицата със специфични потребности. В междинния преглед се подчертава и значението на по-интегриран подход и по-тясна координация между различните равнища на управление на държавите членки, по-специално по отношение на финансовото планиране и подкрепа. И накрая, в междинния преглед също така се признават предизвикателствата, пред които са изправени държавите членки, за да постигнат точния баланс между интеграцията на мигрантите и благосъстоянието на собственото си население. В бъдеще Комисията ще вземе предвид поуките, извлечени от междинния преглед на плана за действие.

В по-общ план, на вече подложените на натиск жилищни пазари липсата на достъп до жилища за лицата, на които е предоставена международна закрила, има отражение върху капацитета за приемане, тъй като затруднява освобождаването на места за приемане. Освен това за няколко държави членки е цел и опростяването и намаляването на забавянията при предоставянето на разрешения за пребиваване и друга необходима документация на лицата, на които е предоставена международна закрила.

Презаселването и хуманитарният прием представляват важен принос за устойчивия и всеобхватен подход към управлението на миграцията. В съответствие с указанията на Комитета на високо равнище и предварителната информация от държавите членки, до есента Комисията ще представи предложението си за плана на Съюза за презаселване и хуманитарен прием. Планът на Съюза има за цел да служи като стратегически инструмент за по-нататъшно интегриране на усилията на Съюза в областта на презаселването и хуманитарния прием в рамките на всеобхватни партньорства и диалози с ключови трети държави. След предложението на Комисията Съветът и държавите членки ще финализират плана на Съюза и ще работят за приемането му от Съвета преди края на 2025 г. с оглед на навременното му изпълнение през периода 2026—2027 г.

---

[61] Регламент (ЕС) 2024/1350 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на рамка на Съюза за презаселване и хуманитарен прием и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1147 (ОВ L, 2024/1350, 22.5.2024 г., Регламент - ЕС - 2024/1350 - BG - EUR-Lex).

[62] За повече подробности вж. работния документ на службите на Комисията относно междинния преглед на Плана за действие на Комисията относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г., придружаващ настоящото съобщение.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

Към средата на преходния период вече е постигнат значителен напредък както на равнището на Съюза, така и на национално равнище. Темпото обаче трябва да се запази стабилно, а в няколко случая и да се ускори, за да се преодолеят предизвикателствата, които продължават да съществуват по отношение на всички градивни елементи.

Запазването на този положителен импулс и продължаването на съвместната работа ще осигурят рационализиран и координиран процес, като същевременно ще дадат възможност за ефективно наблюдение на ключовите взаимозависимости между различните работни направления. Проследяването на изпълнението ще изисква непрекъснат обмен на информация, насърчаване на взаимното обучение и споделяне на добри практики. За да улесни това, Комисията ще насърчава по-структуриран и прозрачен обмен на информация и ще предоставя целенасочена подкрепа на държавите членки, които са изправени пред предизвикателства. Успоредно с това ще се обърне внимание на опростяването на процесите и намаляването на административната тежест, когато това е възможно, за да се гарантира, че усилията ще останат целенасочени, ефикасни и ориентирани към резултатите. Комисията също така ще продължи да работи с държавите членки на двустранна основа, за да предоставя съобразена с нуждите подкрепа за изпълнението на Пакта.

Първият годишен цикъл на управление на миграцията, който започва през октомври 2025 г., прави още по-важно справянето със съществуващите предизвикателства, за да се гарантира липсата на значителни недостатъци в прилагането на настоящите правила, включително в системата от Дъблин и относно приемането, и постигането на непрекъснат напредък в изпълнението на Пакта. Добрата подготвеност стои в основата на задълженията по Пакта, като тя е и отправната точка, за да се счита, че дадена държава членка е подложена на миграционен натиск, изправена пред значима миграционна ситуация или изложена на криза, както и за да се получи достъп до солидарния резерв.

Важен резултат ще бъде приемането на петгодишна Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията до декември 2025 г. Тази стратегия ще се основава на националните стратегии, които държавите членки трябва да приемат и предадат на Комисията до 12 юни 2025 г., като обхваща както вътрешното, така и външното измерение на миграцията в рамките на всеобхватен и интегриран подход.

За да допълни и подкрепи устойчивото изпълнение на Пакта, Комисията ще продължи работата си по външното измерение на миграционната политика, по-специално по всеобхватните партньорства с трети държави, в духа на „Екип Европа“ и следвайки подход, който е интегриран по протежение на целия маршрут. Наред с другото ще бъде поставен акцент върху намаляването на броя на незаконно пристигащите в ЕС лица, върху борбата с контрабандата на мигранти и върху повишаването на ефективността на нашите усилия в областта на връщането.

Успехът на системата ще зависи от ангажираността и готовността на всички държави членки по всички градивни елементи, тъй като действията в една област могат да имат по-широки последици за всички. Комисията и агенциите на ЕС ще продължат да подкрепят държавите членки в техните усилия и да разчитат на тяхната конструктивна и трайна ангажираност. Същевременно, като припомня, че всяка правна рамка е ефективна дотолкова, доколкото се прилага, Комисията ще следи внимателно напредъка и е готова да използва подходящите процедури съгласно Договорите, за да гарантира спазването ѝ. Това подчертава споделената политическа отговорност на всички да бъдат изцяло ангажирани с целите на Пакта.

Комисията ще представи на Европейския парламент и на Съвета следващата информация за актуалното състояние на изпълнението на Пакта като част от годишния доклад за миграцията и предоставянето на убежище през октомври.